

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Білоцерківського психоневрологічного інтернату**

03.10.2023

м. Київ, 2023

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 03.10.2023 групою НПМ здійснено відвідування Білоцерківського психоневрологічного інтернату (далі – інтернат, заклад, ПНІ).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Захаров Руслан Бахтіярович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Цикаленко Ірина Ігорівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Дирявська Яна Сергіївна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Інтернат знаходиться за адресою: вул. Карбишева, буд. 4, м. Біла Церква, Київська обл.

Інтернат розрахований на 248 ліжко-місць, у день відвідування у закладі проживало 224 особи (7 чоловіків та 223 жінок). Серед підопічних 137 осіб – дієздатні, 93 особи – недієздатні. Заклад здійснює опіку над 25 підопічними. Серед загальної кількості підопічних 70 ліжкових хворих та 20 осіб, які відносяться до маломобільних груп населення.

Загальна чисельність штату складає 205 штатних одиниць, із яких 125 – медичний персонал.

Інтернат є стаціонарною соціально-медичною установою, у складі якого діють геріатричне та психоневрологічне відділення.

Геріатричне відділення інтернату призначене для постійного проживання громадян похилого віку, ветеранів війни та праці, осіб з інвалідністю, які потребують стороннього догляду, побутового і медичного обслуговування.

Психоневрологічне відділення інтернату призначене для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги,

соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким, згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра, не протипоказане перебування в інтернаті.

Територія закладу огорожена та доглянута. На території інтернату розташована зона відпочинку, прогулянкове подвір'я, власна молитовна кімната, де підопічні можуть задовольняти свої релігійні потреби.

Заклад має централізоване водопостачання та опалення, є гаряча вода, температура в житлових кімнатах становить від 22 до 25°C.

На території закладу розміщена будівля, що використовується як житловий корпус (триповерхова частина) та адміністративна частина (двоповерхова), а також банно-пральний комплекс.

Будівля інтернату обладнана автоматичною пожежною сигналізацією, ведеться облік наявних вогнегасників, забезпечено їх своєчасне технічне обслуговування. Вікна інтернату не заґратовані, наявні схеми евакуації на кожному поверсі.

Працівниками проводиться належне прибирання в спальних кімнатах та приміщеннях загального користування. Забезпечується догляд за ліжковими хворими підопічними: надається допомога у годуванні, здійсненні індивідуальних санітарно-гігієнічних процедур.

Санітарний стан кімнат, постільної білизни та одягу підопічних задовільний.

У приміщенні харчоблоку відсутні неприємні запахи, робочі поверхні та посуд чисті, витяжка в робочому стані. Приміщення харчоблоку забезпечено гарячою та холодною водою, підігрів води здійснюється електричним бойлером. Працівники, що залучені до робіт на харчоблоці, вчасно проходять медичні огляди, що підтверджено відповідними записами в особистих медичних книжках.

Закладом забезпечено чотириразове харчування, наявне щоденне, перспективне та дієтичне меню.

У корпусах забезпечений вільний цілодобовий доступ до питної води, наявний посуд для пиття. Підопічним створені належні умови для проведення дозвілля та проживання.

Підопічні, що на момент відвідування знаходились в інтернаті, легко ідуть на контакт, позитивно реагують на членів групи НПМ.

У ході відвідування групою НПМ проведено особисте конфіденційне спілкування зі 106 підопічними та 19 працівниками закладу. Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 04.04.2019 № 726 заклад отримав ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики.

До посадових інструкцій медичного персоналу окремим пунктом внесено обов'язок дотримуватись вимог статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

На інформаційних стендах інтернату розміщена інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, у тому числі Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав.

Особові картки підопічних, індивідуальні плани реабілітації та інша документація щодо підопічних ведеться відповідно до вимог чинного законодавства. Закладом своєчасно підготовлюються та подаються документи з метою вирішення питання щодо подальшого проживання підопічних в інтернаті та поновлення їх дієздатності.

Закладом, відповідно до статті 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу», налагоджена співпраця з місцевим центром з надання безоплатної правової допомоги.

Заклад співпрацює з благодійними та волонтерськими організаціями, від яких отримує гуманітарну допомогу, що обліковується та використовується на потреби підопічних. Пенсії підопічні витрачають для задоволення власних потреб.

Усі підопічні забезпечені медичним обслуговуванням у повному обсязі.

В інтернаті розташований медичний центр ПНІ, де зберігається медична документація підопічних, є процедурний кабінет, стоматологічний та кабінет медичного персоналу.

Закладом здійснюється організація надання вторинної медичної допомоги, підопічним вчасно організовується щорічний комплексний медичний огляд.

Під час огляду наявних у закладі медичних препаратів не виявлено ліків з терміном придатності що минув.

Відповідно до вимог Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» підопічними укладено (підписано) договори (декларації) з лікарями, які надають первинну медичну допомогу.

У закладі наявне приймально-карантинне відділення, до якого розміщуються під час влаштування до інтернату підопічні на 14 днів для подальшого спостереження та попередження розповсюдження інфекційних захворювань.

В закладі відповідно до вимог чинного законодавства ведеться журнал реєстрації тілесних ушкоджень. Так, згідно записів в журналі у період з січня по жовтень 2023 року зафіксовано 5 випадків отримання підопічними тілесних ушкоджень в побутових умовах.

Протягом 2023 року у лікарні померло 10 підопічних, більшість з них у зв'язку із серцево-судинними захворюваннями.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування НПМ здійснено 05.09.2019. За результатами попереднього відвідування НПМ виявлено порушення:

- права на охорону здоров'я та медичне забезпечення;
- права на повагу до приватного і сімейного життя;
- права недієздатних осіб;
- права на гідність;
- право на захист;
- право на надання психіатричної допомоги.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились пропозиції:

1. Міністерству соціальної політики України:

спільно з МВС України вжити заходів щодо унормування фіксації випадків травматизму і отримання тілесних ушкоджень підопічних під час проживання у психоневрологічному інтернаті та повідомити про такі випадки правоохоронним органам з метою забезпечення ефективного розслідування можливих випадків катування та жорстокого поводження;

вжити заходів щодо забезпечення отримання працівниками психоневрологічних інтернатів надбавок, відповідно до вимог чинного законодавства;

2. Київській обласній державній адміністрації:

сприяти вирішенню проблеми забезпеченості кадрами установ соціальної сфери, у тому числі ПНІ.

3. Київському психоневрологічному інтернату:

на виконання пункту 5 Типового положення про ПНІ забезпечити у повному обсязі надавання медичної допомоги підопічним;

вжити заходів щодо приведення Положення про Білоцерківській психоневрологічний інтернат у відповідність до Типового положення про психоневрологічний інтернат, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 957, зокрема стосовно можливості проживання в установі осіб з психічними розладами чоловічої статі;

забезпечити ведення медичної документації відповідно до вимог чинного законодавства;

забезпечити наявність журналу про отримання тілесних ушкоджень підопічними;

забезпечити використання особистих коштів недієздатних підопічних, опіку над якими здійснює заклад, на потреби останніх;

забезпечити огляд підопічних лікарсько-консультативною комісією за участю лікаря-психіатра з метою вирішення питання поновлення дієздатності тих підопічних, які визнані недієздатними або обмежено дієздатними;

вжити необхідних заходів для забезпечення кадрами інтернату;

забезпечити взаємодію з центром безоплатної вторинної правової допомоги.

За результатами опрацювання звіту заклад поінформував Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про виконання наданих рекомендацій, а саме:

- частково забезпечено дотримання прав підопічних;
 - не у повному обсязі забезпечено облаштування в приміщеннях та на території закладу інклюзивного простору для підопічних;
 - забезпечено контроль за реалізацією прав підопічних;
 - забезпечено дотримання у закладі прав підопічних на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування та житло;
 - усунуто порушення санітарно-гігієнічних вимог в роботі харчоблоку;
 - забезпечено контроль за роботою медичного персоналу щодо недопущення використання та своєчасної утилізації прострочених ліків.
- Зазначені рекомендації були частково виконані за попередній період.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на достатній життєвий рівень (стаття 48 Конституції України).

1. У порушення норм ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» фактична норма площі на одного підопічного в окремих кімнатах закладу на день відвідування складала від 3 до 5 м², тоді як має бути не менше 8 м².

2. Не всі підопічні забезпечені в повній мірі твердим інвентарем відповідно до розділу VI Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми). Так, в інтернаті недостатньо приліжкових тумб та стільців.

3. У житлових кімнатах психоневрологічного та геріатричного відділення інтернату відсутні кнопки виклику персоналу. У разі виникнення потреби у медичній допомозі у ліжкових хворих мешканців виникає проблема із запрошенням медичних працівників. Зазначене не відповідає вимогам пункту 35 Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2020 № 772.

4. Не всіх підопічних, які здатні до самообслуговування, забезпечено приліжковими килимками відповідно до розділу V Мінімальних норм.

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

5. Складське підвальне приміщення закладу, що облаштоване як укриття, не розраховано на фактичну кількість підопічних закладу і персоналу, що є порушенням вимог Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу другого підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та вимог наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту».

Групою НПМ зафіксовано, що в укритті недостатня для циркуляції свіжого повітря система вентиляції та надмірна вологість повітря.

Окрім того, укриття необлаштовано для осіб, що відносяться до маломобільних груп населення, оскільки вздовж маршруту наявні ями, високі пороги, круті східці.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Київській обласній військовій адміністрації та Київській обласній раді:

вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Білоцерківського психоневрологічного інтернату;

розглянути можливість додаткового фінансування закладу з метою усунення недоліків, викладених у звіті.

2. Білоцерківському психоневрологічному інтернату забезпечити:

дотримання норм житлової площі на особу з урахуванням вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення»;

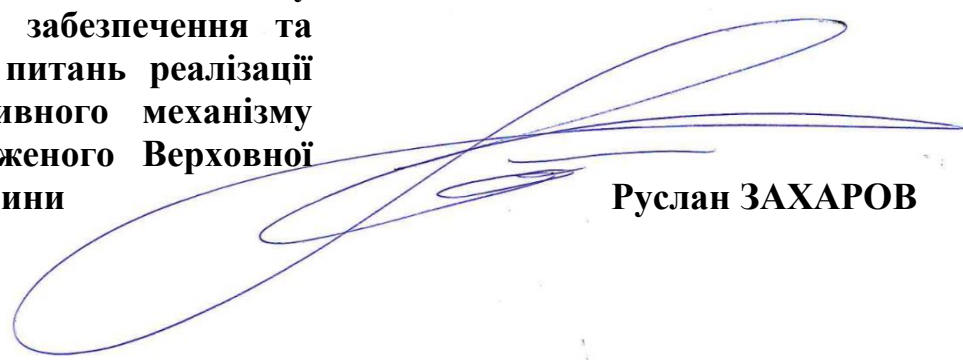
облаштування житлових кімнат інтернату відповідно до Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857;

обладнання житлових кімнат інтернату кнопками виклику персоналу.

Додатки: фотоматеріали – на 5 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст відділу реалізації
національного превентивного механізму
в закладах соціального забезпечення та
освіти Департаменту з питань реалізації
національного превентивного механізму
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини**

Руслан ЗАХАРОВ

9

Фото 1

Фото 2

Фото 3

10
Фото 4

Фото 5

Фото 6

11
Φοτο 7

Φοτο 8

Φοτο 9

12
Φοτο 10

Φοτο 11

Φοτο 12

Фото 13

Фото 14

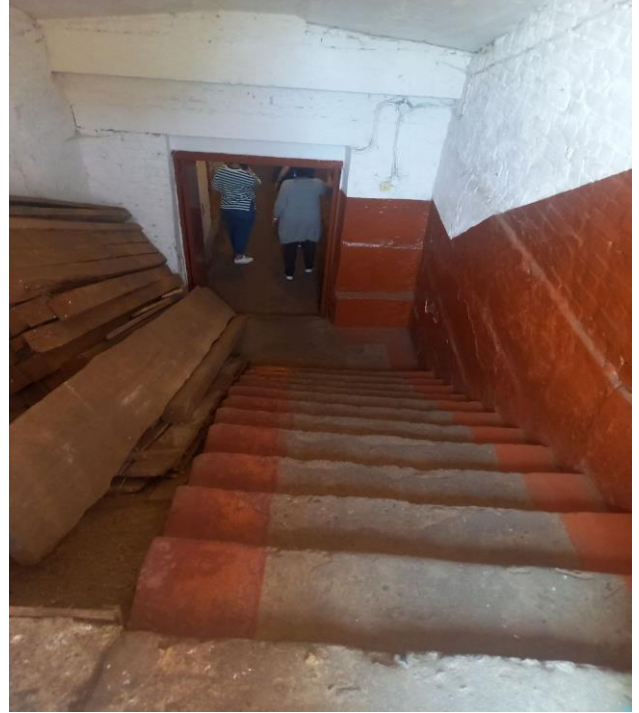

Фото 15

